

РЕЦЕНЗІЯ

Марченко Оксани Юріївни

доктора наук з фізичного виховання і спорту, професора, заступниці директорки з науково-педагогічної роботи Навчально-наукового інституту здоров'я, реабілітації та фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України

на дисертаційну роботу **Ген Янь** за темою: «**Організаційно-методичні умови формування режимів рухової активності учнів 7–9 класів в системі фізичного виховання Китайської Народної Республіки**», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. В рамках національної програми "Здоровий Китай 2030" пріоритетним завданням у сфері оздоровлення населення визначено активну політику щодо вдосконалення фізичного виховання в школах. Цьому сприяють: створення сприятливих умов для фізичного виховання дітей та молоді з метою покращення їх фізичного та психологічного стану.

Підтримка розвитку фізичної культури та спорту серед етнічних меншин, стимулювання зростання спортивних талантів. Забезпечення розвитку фізкультурної освіти та науково-дослідницької роботи в сфері фізичної культури і спорту, впровадження наукових досягнень та технологій у практику фізкультурно-спортивної діяльності.

Ці пріоритети стали рушійною силою для: створення нормативно-правової бази у сфері фізичної культури та спорту. Постійного перегляду навчальних планів та програм з фізичного виховання. Розбудови матеріально-технічної бази. Впровадження обов'язкового фізичного виховання учнів протягом всього терміну навчання в школі.

Забезпечення участі дітей у щоденній руховій активності в рамках уроків та позаурочних заходів.

Однак, наявні нормативно-правові документи, що визначають норми рухової активності школярів, не містять науково обґрунтованих організаційно-методичних умов для формування режимів рухової активності в системі уроків і позаурочних занять, спрямованих на підвищення рівня фізичної підготовленості та формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом.

Ця проблема потребує подальшого дослідження та розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо організації та методики фізичного виховання

школярів, які б сприяли їх фізичному розвитку, оздоровленню та формуванню здорового способу життя.

Зв'язок з науковими планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр., згідно з темою кафедри теорії і методики фізичного виховання 3.1 «Теоретико-методичні основи вдосконалення програмно-нормативних засад фізичної підготовки дітей, підлітків і молоді» (номер державної реєстрації 0116U001626) та Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр., згідно з темою кафедри теорії і методики фізичного виховання 3.3 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер державної реєстрації 0121U108938).

В рамках дослідження дисертант розробив науково обґрунтовані організаційно-методичні рекомендації щодо формування режимів рухової активності для учнів 7-9 класів загальноосвітніх шкіл.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. У ході дослідження авторка дисертаційного дослідження запропонувала систему науково обґрунтованих організаційно-методичних рекомендацій щодо формування оптимальних режимів рухової активності для учнів 7-9 класів загальноосвітніх шкіл. Результатом дослідження стала система організаційно-методичних рекомендацій, розроблених автором дисертації на основі наукового обґрунтування, для формування режимів рухової активності учнів 7-9 класів загальноосвітніх шкіл.

Авторка дисертації, ґрунтуючись на наукових дослідженнях, розробила комплекс організаційно-методичних рекомендацій, спрямованих на формування раціональних режимів рухової активності для учнів 7-9 класів загальноосвітніх шкіл. Також було розроблено науково обґрунтовані організаційно-методичні рекомендації щодо формування режимів рухової активності для учнів 7-9 класів загальноосвітніх шкіл, які можуть бути використані в практиці шкільного фізичного виховання.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертантом:

- вперше обґрунтовано організаційно-методичні умови формування режимів рухової активності китайських учнів 7–9 класів у процесі фізичного

виховання, що містить організаційний, реалізаційний, методичний, діяльнісний компоненти, які впливають на залучення китайських школярів до спеціально-організованої рухової активності;

- вперше науково обґрунтовано модельні характеристики режимів рухової активності учнів середньої школи та визначено чинники, що лімітують режими рухової активності китайських школярів, та дозволяють регулювати інтенсивність, спрямованість і тривалість фізичних навантажень;

- вперше обґрунтовано цілісний підхід до програмно-методичного забезпечення занять руховою активністю в освітньому середовищі, які забезпечують підвищення професійного розвитку вчителів фізичної культури, рівня поінформованості батьків з питань грамотності у фізичній культурі, залучення учнів 7-9 класів до програм занять руховою активністю;

- вперше визначено ключові фактори, які впливають на рівень професійної підготовки вчителів фізичної культури для формування мотивації у китайських школярів до спеціально-організованої рухової активності;

Практична значимість результатів дослідження полягає в тому, що впроваджено організаційно-методичні умови формування режимів рухової активності учнів 7-9 класів, які дозволяють здійснювати педагогічний процес фізичного виховання КНР.

Сформульовані в дисертації висновки і пропозиції стали основою для впровадження в матеріали навчальних дисциплін освітнього процесу здобувачів вищої освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України з дисциплін: «Педагогічна діагностика якості навчання у фізичній культурі» та «Теорія і методика фізичного виховання», про що свідчать акти впровадження.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Дисертація Ген Янь пройшла ретельну перевірку на плагіат, фальсифікацію даних та експериментальних результатів. Це підтверджується експертизою Національного університету фізичного виховання і спорту України (UNICHECK).

У вступі було обґрунтовано актуальність теми, описано її дослідженість, зв'язок з науковими програмами та грантами. Були сформульовані мета, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження. Розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведені дані про їх апробацію та публікації.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади функціонування систем шкільного фізичного виховання» На основі теоретичних досліджень та

аналізу систем фізичного виховання в зарубіжних країнах, автор робить висновок про необхідність перегляду підходів до організаційно-методичного забезпечення рухової активності дітей в умовах шкільного фізичного виховання. Це пов'язано з тенденцією до зниження рівня рухової активності та фізичної підготовленості школярів. Використання тижневого обсягу рухової активності та показника енерговитрат на рухову активність може допомогти у вирішенні цієї проблеми.

У другому розділі «Методи і організація дослідження» Автор чітко описує методи дослідження, їх специфіку та організацію дослідження. Контингент дослідження визначено та охарактеризовано. Вибір методів обґрунтований та відповідає меті та завданням дослідження. Важливо підкреслити, що автор коректно використовує відомі наукові методи для обґрунтування результатів, висновків та рекомендацій. Логічність дослідження підкреслюється чітко структурованою організацією.

У третьому розділі «Характеристика детермінант впливу на рухову активність китайських учнів в процесі фізичного виховання» представлено фактори, які впливають на формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом школярів КНР. Аналіз результатів дослідження показав, що для більшості китайських школярів урок фізкультури в школі є важливим. Школярі цінують оцінки за успішність з цього предмета. Дослідження свідчать, що школи повинні створювати достатні умови для занять різними видами спорту, які цікавлять учнів. Більшість школярів вважають, що оптимальною кількістю уроків фізкультури на тиждень є 2-3. Це не відповідає потребам у досягненні необхідного рівня рухової активності. Для формування мотивації до занять спортом важливо враховувати інтереси дітей. 83,9% хлопчиків та 72,6% дівчат мають можливість обирати вид спорту, яким вони хочуть займатися.

Дослідження виявило інтереси дітей 7-9 класів до різних видів рухової активності. Це підкреслює потребу у реалізації потребово-мотиваційного підходу в системі фізичного виховання КНР. Опитування допомогло визначити основні критерії формування оцінок з фізичної культури. У цьому розділі представлені результати досліджень вікової динаміки показників фізичного розвитку учнів 7-9 класів. Дослідження показало тенденцію до покращення показників фізичної підготовленості школярів 7-9 класів з віком. Переважна більшість учнів мають оцінки "добре" та "задовільно". Розкрито особливості рухової активності досліджуваних хлопців і дівчат кожної вікової групи. Встановлено, що більшість учнів 12-15 років мають помірний рівень рухової

активності, а з віком у них превалює малорухливий спосіб життя.

У четвертому розділі «Моделювання рухової активності учнів 7-9 класів в умовах шкільного фізичного виховання» представлено результати факторного аналізу, який дозволив визначити взаємозв'язок показників фізичного розвитку, фізичної підготовленості, рухової активності, що було покладено в основу розробки режимів моделей рухової активності учнів 7-9 класів. Серед найбільш суттєвих факторів формування режимів рухової активності було віднесено: кратність днів на рухову активність високої інтенсивності та її тривалість; кратність днів на рухову активність високої інтенсивності та її тривалість; фізичний розвиток (зріст, вага, ІМТ); тривалість рухової активності помірної інтенсивності; кратність днів на рухову активність помірної інтенсивності в поєднанні з ходьбою; тривалість рухової активності помірної і високої інтенсивності в поєднанні з ходьбою.

Результати дослідження дозволили науково обґрунтувати організаційно-методичні умови для формування режимів рухової активності, які включають такі компоненти: організаційний (вивчення освітнього середовища школи та матеріально-технічної бази, оцінка рівня рухової активності, вивчення особливостей інтересів до видів рухової активності, вивчення рівня фізичної підготовленості); реалізаційний (вибір діяльності, створення комфортних умов для здійснення діяльності, підвищення кваліфікації вчителів за відповідними видами рухової активності, вибір видів рухової активності для програми, розробка програми занять руховою активністю загальної спрямованості, рекреаційно-оздоровчої, корекційної, спортивної); методичний (планування фізкультурно-масових заходів, реалізація програм рухової активності з урахуванням рівня фізичної підготовленості, рухової активності та особливостей інтересів до неї, оцінка результативності та внесення коректив за необхідності). Результати дослідження зафіксували зростання високого рівня рухової активності у хлопців та дівчат за рахунок збільшення періодичності та тривалості рухової активності високої інтенсивності, поєднаної з ходьбою рухової активності помірної інтенсивності. Помірний рівень рухової активності також зріс у хлопців і дівчат. Відзначено суттєве зменшення частки китайських школярів з низьким рівнем рухової активності. Збільшилася частка тих, хто мав нормальну масу тіла. Зменшилася кількість школярів із задовільною оцінкою. Це свідчить про ефективність запропонованих організаційно-методичних умов формування режимів рухової активності китайських учнів 7–9 класів.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» обговорено отримані результати дисертаційного дослідження.

Висновки до дисертації відповідають поставленим завданням і безпосередньо впливають із попереднього аналізу. Наведені дисертантом аргументи повні, логічні та несуперечливі.

Стиль і мова дисертації. Науковий рівень дисертаційної роботи заслуговує на виключно позитивну оцінку. Вона є завершеною науковою працею, яка відзначається цілісністю змісту та свідчить про вагомий особистий внесок здобувача у практику фізичного виховання. Дисертація оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України. Робота написана державною мовою, стиль викладення матеріалу – науковий. Основні положення, висновки, пропозиції та рекомендації дисертації вирізняються послідовністю, аргументованістю і завершеністю.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Ознайомлення з науковим доробком здобувача за темою дисертації дозволяє стверджувати, що його наукові публікації повністю відображають основні результати дисертаційної роботи відповідно до вимог. За матеріалами дисертації опубліковано 10 праць: 3 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у періодичному науковому виданні, яке індексується у базі даних Scopus, 5 – апробаційного характеру, 1 – додатково відображає наукові результати дисертації.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. Оглядаючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, я хотіла би звернути увагу на деякі суперечливі аспекти та спірні положення, які, на мою думку, потребують додаткової аргументації або пояснень під час захисту дисертації.

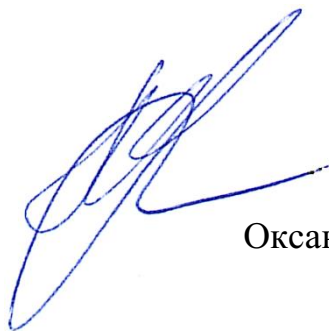
1. У розділі 4.4. «Умови реалізації модельних характеристик рухової активності учнів 7-9 класів в системі фізичного виховання КНР» представлено «модель організаційно-методичних умов формування режимів рухової активності. Поясніть будь-ласка, які основні аспекти моделі організаційно-методичних умов формування режимів рухової активності учнів 7-9 класів, що були розроблені, та які висновки можна зробити щодо їх ефективності?

2. Розкрийте більш детально, які саме організаційні, реалізаційні та методичні елементи були використані при розробці моделі умов для формування режимів рухової активності для китайських учнів 7-9 класів у системі фізичного виховання КНР ?

Висновок. Дисертаційна робота Ген Янь «Організаційно-методичні умови формування режимів рухової активності учнів 7–9 класів в системі фізичного виховання Китайської Народної Республіки» є кваліфікаційною науковою працею, яка виконана здобувачем особисто, має наукову новизну, характеризується новим підходом і практичною цінністю, відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти та науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (із змінами внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №341 від 21.03.2022 р.), а її автор Ген Янь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензент:

доктор наук з фізичного виховання та спорту,
професор,
заступник директора з науково-педагогічної роботи
Навчально-наукового інституту
здоров'я, реабілітації
та фізичного виховання
Національного університету
фізичного виховання і спорту України

Оксана МАРЧЕНКО

Підпис Марченко О. засвідчую:

Проректор з науково-педагогічної
роботи Національного університету
фізичного виховання і спорту
України, доктор наук з фізичного
виховання і спорту, професор

Ольга БОРИСОВА